

B en W-voorstel

portefeuillehouder
Burgemeester

begrotingsprogramma
5 Bestuur & Veiligheid

draagt bij aan Global Goal(s)
 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering
07 november 2023

agendapunt

bijlage(n)
2

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Concept Ontwikkelperspectief NOVEX ANF

INHOUD VOORSTEL

Gevraagd besluit:

1. Vaststelling van het Concept ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley "Meer landschap, meer stad" als bouwsteen voor (a) een volgende, completere versie van het Ontwikkelperspectief, (b) de gebiedsprogramma's, (c) de NOVEX uitvoeringsagenda Arnhem Nijmegen Foodvalley, (d) het Ruimtelijk voorstel van de provincies Gelderland en Utrecht en (e) het gemeentelijk omgevingsbeleid.
2. Aandachtspunten meegeven voor de volgende, completere versie van het ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley.

1 Wat is de aanleiding?

In het gebied Arnhem Nijmegen Foodvalley komt een aantal grote nationale opgaven bijeen: de te realiseren schaa sprong in verstedelijking (wonen, economie, mobiliteit, leefomgeving en energietransitie), een forse herstelopgave van natuur- en watersystemen en de transitie van het landelijk gebied. Deze opgaven concurreren en hebben onderling effect op elkaar. Het is belangrijk om deze integraal te bekijken en aan te pakken. Het Rijk heeft daarom het gebied aangemerkt als één van de NOVEX-gebieden in Nederland. In de NOVEX-gebieden werken Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten als partners nauw samen; gebieds- en opgabe gericht.

Per NOVEX-gebied zijn Rijk en regio samen verantwoordelijk voor het opstellen van een Ontwikkelperspectief. Dit ontwikkelperspectief is de basis voor de strategische besluiten en de uitvoeringsafspraken tussen alle overheidspartijen. Het geeft een beeld voor 2040 en geeft richting aan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn. Doel is het versnellen van besluitvorming omtrent samenhangende ruimtelijke keuzes en de uitvoering van maatregelen. Het Concept ontwikkelperspectief NOVEX is de basis voor een volgende, completere versie hiervan, die betrokken partijen gezamenlijk opstellen in 2024.

Het ontwikkelperspectief NOVEX wordt ter besluitvorming voorgelegd aan colleges van B&W in de Groene Metropoolregio (en Foodvalley), omdat:

- Het Rijk heeft bepaald dat het ontwikkelperspectief NOVEX integraal onderdeel uitmaakt van de Ruimtelijke voorstellen van de provincies. De provincies dienen dit Ruimtelijk voorstel eind 2023 in bij het Rijk. Het is belangrijk om een in de regio gedragen ontwikkelperspectief te hebben dat kan dienen als inbreng naar Rijk en provincie (Nota Ruimte en het Ruimtelijke voorstel Gelderland).
- Een gezamenlijke visie op de ruimtelijke ontwikkeling ook belangrijk is voor de randvoorwaarden om dit te realiseren. Deze agenderen we in de NOVEX uitvoeringsagenda.

2 Context regionale ruimtelijke opgaven

Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley

Het Concept ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley is een eerste versie en gebaseerd op de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley. Daarnaast is het regioarrangement Groene Metropoolregio en van Foodvalley een belangrijke basis voor het ontwikkelperspectief NOVEX.

NOVEX uitvoeringsagenda

In de NOVEX uitvoeringsagenda staan de maatregelen die nodig zijn om onze opgaven te realiseren. Over een deel van deze maatregelen hebben we al afspraken met elkaar gemaakt (Bestuurlijke afspraken verstedelijking in 2022). Over een deel van deze maatregelen moeten we nog nadere afspraken maken. Dit doen we in de NOVEX uitvoeringsagenda (de nieuwe term voor het Verstedelijkingsprogramma). Dit is een gezamenlijke agenda van Rijk, provincies, regio's en waterschappen.

Ruimtelijk voorstel

Het Concept ontwikkelperspectief NOVEX maakt onderdeel uit van het Ruimtelijk voorstel dat de provincies Gelderland en Utrecht indienen bij het Rijk. Op basis van Ruimtelijke voorstellen maken Rijk en provincies afspraken, die een onderlegger zijn voor de Nota Ruimte van het Rijk. Ook dient het Concept ontwikkelperspectief NOVEX als inbreng voor ruimtelijk beleid van de provincie en gemeenten (Omgevingsvisies).

Regioarrangement Groene Metropoolregio

Gelijktijdig ligt ook het Regioarrangement voor ter besluitvorming bij colleges van B&W en gemeenteraden. De provincie Gelderland wil haar Ruimtelijk voorstel vanuit zeven regio's opbouwen via regioarrangementen. In de Groene Metropoolregio is daarom in opdracht van de provincie een Regioarrangement gemaakt die de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving beschrijft rondom drie hoofdoggaven. Omdat er nieuwe uitgangspunten rondom Natuur en Landbouw zijn opgenomen in het Regioarrangement wordt deze ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraden. Onderstaande tabel 1 laat de verschillen zien tussen het Regioarrangement en het ontwikkelperspectief NOVEX.

Tabel 1: Verschillen regioarrangement en ontwikkelperspectief NOVEX

	Regioarrangement	NOVEX ontwikkelperspectief
Input voor	NOVEX ontwikkelperspectief en ruimtelijk voorstel provincie	Ruimtelijk voorstel, ruimtelijk arrangement
Samen met	Regio(gemeenten), provincie, waterschappen	Groene Metropoolregio, Regio Foodvalley, Provincies (Gelderland en Utrecht), waterschappen, Rijk (o.a. LNV, BZK, IenW, EZK). Dus: rechtreekse relatie met Rijk
Opgaven ingedeeld in	1. Natuur en landbouw 2. (Circulaire) economie, klimaat en energie 3. Leefbare steden en dorpen	1. Schaa sprong verstedelijking 2. Natuurherstel en robuust watersysteem 3. Landbouwtransitie
Vastgesteld door	Raden (want nieuwe uitgangspunten)	Colleges (want geen nieuwe uitgangspunten)
Doorgeleid door/ bekrachtigd in	Integraal overleg provincie-waterschappen- Groene Metropoolregio	Bestuurlijk overleg NOVEX ANF (vertegenwoordigers bovenstaande overheden)

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Met de versterkte samenwerking als NOVEX-locatie kan de gemeente Rheden samen met de andere regiogemeenten werken vanuit één leidend principe: kwalitatieve groei, voor een stedelijke ontwikkeling die in balans is met een groen en ontspannen leefkwaliteit. En waarbij voor de regio typische landschappelijke en culturele waarden behouden blijven en versterkt worden.

4 Het vervolgproces

- Na vaststelling van het NOVEX ontwikkelperspectief, wordt door het Bestuurlijk overleg NOVEX ANF (met vertegenwoordigers van Rijk, provincies, waterschappen, regio's en gemeenten) in december 2023 gestart met het maken van een volgende completere versie van het ontwikkelperspectief NOVEX.
- De NOVEX uitvoeringsagenda wordt verder uitgewerkt tot een pakket aan maatregelen (randvoorwaarden), die nodig zijn om onze ruimtelijke opgaven verder te brengen.
- In beide regio's starten we gebiedsprocessen op, zie hiervoor het Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.

5 Inhoud Ontwikkelperspectief ANF

Het ontwikkelperspectief NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley is opgebouwd langs drie hoofdopgaven:

1. Realiseren van een schaa sprong in verstedelijking met oog voor leefomgeving.
2. Realiseren van natuurherstel en een robuust watersysteem.
3. Realiseren van een transitie in het landelijk gebied.

Iedere opgave wordt in het ontwikkelperspectief NOVEX beschreven, met daarbij de kansen en schuulpunten en wat nodig is om de opgave een stap verder te brengen. De landelijke Nationale Omgevingsvisie (NOVI principes) is als uitgangspunt genomen en het water- en bodemsysteem is sturend voor de te maken keuzes. Ook wordt beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan het ontwikkelperspectief NOVEX.

6 Kanttekeningen

Het ontwikkelperspectief is een doorontwikkeling van de Verstedelijkingstrategie. In het ontwikkelperspectief worden echter nog geen keuzes gemaakt in de ruimtelijke opgaven, omdat dat een complex en tijdrovend proces is waarin belangen en argumenten zorgvuldig gewogen moeten worden. De democratische legitimering van keuzes staat daarin voorop. Op verschillende overheidslagen wordt daarnaast gewerkt aan kaders waarbinnen deze keuzes gemaakt moeten worden, zoals in de transitie van het landelijk gebied. Vandaar nu een Concept ontwikkelperspectief en in de in loop van de 2024 een volgende, completere versie.

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen krijgt de komende jaren te maken met een forse groei van het aantal inwoners. Er is daarom noodzaak om door te werken aan de ruimtelijke opgaven in onze regio en de randvoorwaarden daarvoor te organiseren. Om deze reden zijn de verstedelijkingsafspraken uit 2022 verder uitgewerkt in een NOVEX uitvoeringsagenda.

De NOVEX uitvoeringsagenda is een levend document, dat jaarlijks wordt aangepast. Een eerste versie van de uitvoeringsagenda wordt besproken tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT, landsdeel Oost, begin november 2023. Daarin komen de volgende prioriteiten aan bod:

- i. Financiering voor onrendabele toppen woningbouw als één van de randvoorwaarden in de Woondeals.
- ii. Mobiliteit met drie concrete acties:
 - a. Uitvoering netwerkanalyse Arnhem Nijmegen FoodValley
 - b. Afspraken met betrekking tot de pauze-projecten zoals A1/A30 en Hoevelaken
 - c. Stappen zetten in de mobiliteitstransitie (o.a. stimuleren fiets en verbeteren OV)
- iii. Groen-blauwe maatregelen, zoals koploperprojecten van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en uitloopgebieden in de Foodvalley

- iv. Samenwerking t.a.v. energietransitie door bijvoorbeeld bijdragen te leveren aan smart energy hubs, waarmee enkele specifieke knelpunten kunnen worden weggenomen.
- v. Inzet op gezamenlijke executiekracht. De opgaven in het landelijk gebied rond landbouw, natuurherstel en uitvoering gebiedsprocessen, samen met de uitvoering van verstedelijkingsopgaven en rijksregelingen vragen veel ambtelijke capaciteit (met name bij gemeenten) en procesfinanciering.

We geven uitvoering aan de ruimtelijke opgaven via onder andere gebiedsprocessen in gebieden die nog nadere studie vergen. Deze gebieden zijn aangeduid in het Regioarrangement. Daarnaast werken we verder aan de uitvoering van noodzakelijke maatregelen, die zijn opgenomen in de NOVEX uitvoeringsagenda en ook het Regioarrangement.

7 Wat zijn de financiële consequenties?

Aan dit B&W voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

8 Wat zijn de risico's?

Aan dit B&W voorstel zijn geen risico's verbonden.

9 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Binnen de bestaande samenwerkingen en de colleges en raden in de regio bestaat groot commitment voor een interbestuurlijke aanpak van grote maatschappelijke opgaven. Het NOVEX-Ontwikkelperspectief en de Uitvoeringsagenda zijn bij uitstek de gremia waar dit tot stand komt. Rijk, Provincie, regio's en gemeenten ondersteunen dit breed.

10 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

De inhoud wordt via de GMR primair met de betrokken partners gedeeld.

11 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Een evaluatie is niet voorzien.

De Steeg,

BIJLAGEN

- I. Aanbiedingsmail BO NOVEX ANF
- II. 20231016 Concept- Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley versie aanbieding colleges